

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskaps- og integreringsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/4085-

27. august 2019

**Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 2094 (2018-2019) fra
stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes til kunnskaps- og
integreringsminister Jan Tore Sanner**

Husbanken har gitt lån til barnehager i mange år. Lånene har blant annet gått til kommuner, enkeltpersoner, ideelle organisasjoner, foreldregrupper og bedrifter som har ønsket å bygge barnehager, og de har vært et viktig virkemiddel for å bygge ut flere barnehageplasser, også under tidligere regjeringer.

Det vil være en svært omfattende oppgave å telle opp alle lånene og hvilke betingelser de ble gitt på. Jeg har derfor tillatt meg å be Husbanken om en oversikt over nye lånetilsagn i 2018 samt utestående lån ved utgangen av 2018. I tillegg har jeg bedt om en oversikt over Husbankens tilsagn til barnehagelån siden 2001, fordelt på kommunale og private aktører. Oversikten over årlige lånetilsagn til kommunale og private aktører viser at dette lå på et betydelig høyere nivå i perioden 2005 – 2013 enn det har gjort de senere år.

Husbanken har hatt svært kort tid på å utarbeide disse oversiktene, derfor vil jeg understreke at det er en viss usikkerhet knyttet til tallene.

Som det framkommer av tabellen under utgjorde lån til Espira, Læringsverkstedet, Norlandia og Trygge Barnehager om lag 45 prosent av verdien på alle Husbankens utestående barnehagelån ved utgangen av 2018.

Barnehagelån pr 31.12.2018*

Låntager	Saldo	Antall lån**
Espira Barnehager AS	490 172 089	17
Læringsverkstedet AS	1 798 913 413	116
Norlandia Preschools AS	144 778 332	15
Trygge Barnehager AS	2 633 686 415	174
Pioneer Public Properties AS***	658 686 770	63
Andre****	5 865 683 103	1019
Totalt	11 591 920 122	1404

* Husbanken gir lån til den enkelte barnehage, og Husbankens lånesaksbehandlingssystem gir derfor ikke opplysninger på konsernivå. Fordelingen på konsern er derfor basert på kobling av «betaler» i Husbankens system mot konserndata fra Bisnode. For Læringsverkstedet og Espira har Husbanken korrigert manuelt for kjente feil.

** Inkludert dellån

*** Pioneer Public Properties AS er inkludert i tabellen selv om dette ikke er etterspurt. Husbanken har etter at investeringstilskuddet ble avviklet kun gitt lån til selskaper som skal drive barnehagen selv. Pioneer Public Properties AS har aldri søkt lån i Husbanken, men har overtatt barnehage-eiendomsselskaper fra Espira.

**** Gruppen "andre" inkluderer andre aksjeselskaper enn de som er listet opp over. Disse kan være både kommersielle og ideelle. Videre inkluderer gruppen samvirkeforetak (inkl BA og AL), som hadde 368 lån og en samlet restgjeld på 1 094 mill. kr; stiftelser, som hadde 185 lån og en samlet restgjeld på 359 mill. kr; og kommuner, som hadde 52 lån og en samlet restgjeld på 126 mill. kr. Husbanken bemerker at tallene for stiftelser og kommuner trolig er noe lave

Rentevilkår	Antall*
Flytende rente	833
Fast rente 3 år	19
Fast rente 5 år	68
Fast rente 10 år	346
Fast rente 20 år	138
Totalt	1404

* Inkludert dellån

Tilsagn om lån til barnehager i 2018

Låntager	Beløp	Antall lån	Antall plasser
Espira Barnehager AS	39 598 000	2	94
Læringsverkstedet AS	93 200 000	2	192
Norlandia	0	0	0
Trygge Barnehager AS	36 600 000	1	68
Pioneer Public Properties AS	0	0	0
Andre	327 807 700	24	1 325
Totalt	497 205 700	29	1 679

Fra 1. juli 2019 tilbød Husbanken følgende standardiserte rentevilkår til sine kunder:

Terminforfall	Fast 3 år	Fast 5 år	Fast 10 år	Fast 20 år	Flytende rente
Månedlig	1,933	2,109	2,403	2,696	1,608
Kvartalsvis	1,936	2,113	2,408	2,702	1,610
Halvårlig	1,941	2,119	2,415	2,712	1,613

Oversikten over årlige lånetilsagn til kommunale og private aktører framkommer i tabellen under. Kommunenes andel av barnehagelånene er liten. Husbanken har ikke hatt anledning til å gi barnehagelån til kommuner siden 2014, og før dette ble banken bedt om å prioritere private barnehager. Denne prioriteringen kommer av at kommuner kan oppnå like gode lånevilkår i andre banker, som for eksempel Kommunalbanken.

Tilsagnsår	Kommunale*		Private**		Totalt	
	Antall tilsagn	Tilsagnsbeløp	Antall tilsagn	Tilsagnsbeløp	Antall tilsagn	Tilsagnsbeløp
2001	2	9 710 000	40	230 522 400	42	240 232 400
2002	4	18 720 000	73	428 360 500	77	447 080 500
2003	4	16 064 000	80	581 759 800	84	597 823 800
2004	1	5 900 000	77	651 083 071	78	656 983 071
2005	2	2 270 000	156	1 362 889 215	158	1 365 159 215
2006	1	1 800 000	141	1 584 424 844	142	1 586 224 844
2007	2	16 530 000	142	1 743 552 495	144	1 760 082 495
2008	13	270 744 000	133	1 846 578 125	146	2 117 322 125
2009	2	7 388 000	117	1 545 126 682	119	1 552 514 682
2010			81	1 245 516 529	81	1 245 516 529
2011	1	19 840 000	55	1 132 015 890	56	1 151 855 890
2012	1	44 301 000	42	909 896 688	43	954 197 688
2013			62	1 491 847 154	62	1 491 847 154
2014			31	855 181 269	31	855 181 269
2015			39	992 880 100	39	992 880 100
2016			29	755 202 520	29	755 202 520
2017			33	869 806 535	33	869 806 535
2018			29	497 205 700	29	497 205 700

* Med kommunale menes kommunen selv, herunder KF. Dersom kommunen har søkt via et AS eller en stiftelse blir dette regnet som "privat".

** Private omfatter både kommersielle og ideelle aktører, herunder f.eks. stiftelser og studentskipnader.

Når det gjelder kapitaltilskuddet til private barnehager, er dette et tilskudd som utbetales til den enkelte barnehage etter et system med satser som er basert på nasjonale gjennomsnittskostnader. Tilskuddssatsene er differensiert etter barnehagens byggeår, men utover dette er det ingen differensiering etter andre kostnadskomponenter som varierer

mellom barnehagene, som for eksempel byggekostnader eller eiendomspriser. Slik systemet er innrettet, vil det derfor ikke nødvendigvis være fullt samsvar mellom tilskuddet en barnehage mottar og barnehagens faktiske kapitalutgifter.

Kostnadsanslagene som legges til grunn for fastsettelsen av kapitaltilskuddet utarbeides årlig av Telemarksforskning på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Disse anslagene er i hovedsak basert på statistikk over ulike kostnadskomponenter som er innhentet fra Husbanken. I beregningene av kapitalkostnadene legger Telemarksforskning følgende definisjon til grunn:

Med kapitalkostnader menes avskrivningskostnader basert på anskaffelseskost (fratrasket investeringstilskudd og merverdiavgiftskompensasjon) og rentekostnader beregnet ut fra bokført verdi på anleggsmidler på barnehageområdet tillagt tomtkostnader (fratrasket investeringstilskudd og merverdiavgiftskompensasjon).

Som det fremkommer av denne definisjonen skal kapitaltilskuddet inkludere mer enn kun de direkte utgiftene knyttet til lånefinansiering. En direkte sammenligning av kjedenes lånekostnader og utbetalt kapitaltilskudd vil derfor kunne være misvisende.

Dagens kapitaltilskuddssystem ble innført i 2016 etter en lengre utredningsprosess. Fram til 2016 var det mulig for kommunene å gjennomføre egne beregninger for å oppnå et tilskuddsnivå som bedre gjenspeilet lokale kostnader. Denne muligheten ble imidlertid kun benyttet av et lite mindretall av kommunene og om lag 80 prosent benyttet nasjonalt beregnede satser. Analyser som ble gjort i forbindelse med overgangen til dagens system viste liten sammenheng mellom beliggenhet og kapitalkostnadsnivå. Av hensyn til forutsigbarhet, etterprøvnbarhet og administrativ enkelthet ble det besluttet å innføre et nytt system for kapitaltilskudd utelukkende basert på nasjonale satser.

Regjeringen har nettopp hatt på høring en rekke forslag til regulering av private barnehager for å sikre åpenhet og kvalitet i barnehagesektoren, og at offentlige tilskudd og foreldrebetaling kommer barna til gode. I arbeidet med de nye forslagene vurderte departementet om kapitaltilskuddet burde beregnes på en annen måte enn i dag. Departementet vurderte da at det ikke har skjedd noen endringer siden 2016 som tilsier at kapitaltilskuddet bør beregnes på en annen måte.

Med hilsen

Jan Tore Sanner